

Reggeli Ujság

Coviszád, 1940 február 19, hétfő

Urednik - Szerkesztő
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 49. szám

A skandináv államokra a szolgaság vagy harc vár

írja Blum volt francia miniszterelnök

A karjalai harctéren mind súlyosabbá válik a finn hadsereg helyzete
Finnországot már csak a külföldi segítség mentheti meg

Helsinkiből jelenti a Havas ügynőkség: A Turkosnál és Kolvicsánál levő finn útegek továbbra is védik a Mannerheim-vonalat az oldalról jövő támadással szemben.

A Karjalai arcvonalon a helyzet mind súlyosabbá válik, míg a többi harctereken, különösen a Ladoga-tótól északra levő részen, ahol visszaverték a szovjet támadásokat, javult a finn csapatok helyzete. A szovjet hadvezetőség a harctérnek ezen a részén továbbra is repülőgépekkel látja el csapatait és így a finnek igen könnyen megakadályozhatnák a szovjet csapatok előtérítését, ha megfelelő számú vadászrepülőgépek lennének.

A szovjetek a Ladoga-tó körüli harcokban az elmúlt napok folyamán 1800 embert veszítettek.

Suomisaiknál a finn csapatok megőrizték állásaikat. A szovjet csapatok offenzívája itt nem járt sikerrel.

Petsamo környékén kisebb járőr harcok voltak.

Szombaton Finnország dényugati része felett repültek a szovjet repülőgépek és számos várost

meg talat bombáztak, közöttük Tammerfort, Isa'mit, Raumát, Jor-naborgot, Rimakit és Lojat.

A szombati repülő-támadásokkal kapcsolatosan a Havas-ügynőkség helsinki tudósítója jelenti, hogy háromszáz szovjet repülőgép repült Finnország dényugati része felett és bombázta a városokat meg falvakat, ezenkívül a gépek igen alacsonyra ereszkedve polgári személyekre géppuska tüzet zúdítottak. A szokatlanul nagy támadás ellenére is mindössze tíz ember esett a szombati repülő-támadás áldozatául.

Katonai szakértők szerint a szovjet nyomása Taipale és a karjalai földszoros keleti részében csökkent, de annál hevesebb Summa irányában. A szovjet hadvezetőség itt minden tehnikai felkészültségét igénybe veszi, csak hogy döntést erőszakoljon ki.

A szovjet repülőgépek a finn öböl és a Ladoga-tó közötti részekben nagyarányú bombatámadást hajtottak végre. A szovjet gépekről lehulló bombaszilánkok több ezer finn katonát megsebesítettek.

kijelentette már, hogy nem tehet eleget a finn külügyminiszter kérésének, amit az február 13.-án Stockholmbe intézett és nem küldhet svéd csapatokat Finnország segítségére.

Sztalin nem támadta volna meg Finnországot, ha az északi államok szövetségi viszonyban lennének egymással

A párisi sajtó behatóan és bőven foglalkozik Skandinávia helyzetével. Leon Blum volt francia miniszterelnök, a szociáldemokrata párt hivatalos lapjában a Populaireben azt írja, hogy Sztalin sohasem támadta volna meg Finnországot, ha valamennyi északi állam egymással szövetségi viszonyban lett volna.

A skandináv államoknak nem szabad megfélemleniük arról, hogy Finnország tulajdonképpen e'védjük az oroszai szemben. Ilyen körülmények között az ő számukra sem marad más választás, mint a küzdelem vagy a szolgaság.

A nyugati hatalmak Németország elleni háborút ajánlottak Norvégiának

Trontheimből jelenti a norvég táviratj íróda:

»Koh't norvég külügyminiszter Trontheimben Norvégia nemzetközi helyzetéről tartott előadást. Beszédében különösen hangsúlyozta azt a nehéz helyzetet, amelyben Norvégia ma van és amelyet súlyosabbnak tart, mint a világháború alatti helyzetét. Az a semlegességi politika, amelyet a norvég kormány folytat, elsősorban arra irányul, hogy saját országa érdekeit megvédje és, hogy megtartsa azt a helyzetet, amely lehetővé teszi Norvégiának a mai viszony megtartását és a béke, valamint igazság fentartását az egész világon és Skandináviában.

»Tudomásunkra jutott, folytatta Koh't külügyminiszter, hogy a nyugati hatalmak azt ajánlják nekünk, hogy induljunk mi is háborúba Németország ellen. Norvégia nem vesz részt ilyen politikában még Finnország esetében sem, ha'ár Finnország szomszédos állam és jó barátságban élünk vele. Késégtelen, hogy Norvégiában meleg rokonszenv nyilvánul meg Finnország irányában, de a harctérnek minden irányu kiterjesztése nemcsak reánk, hanem Finnországra nézve is a veszély növekedését jelentené. Ebben az esetben nekünk saját magunkat kellene védenünk és hogy ennek érdekében minden erőnket összeszedjük, semmi sem kérhet tőlünk még anyagi támogatást sem. Ezért mi saját józándékunkból sohase adjuk fel a semlegességi politikát.

Ami a Norvégiát fenyegető veszélyt illeti, Koh't külügyminiszter kijelentette, hogy egy esetben sem lehetett megállapítani pontosan, kit terhel a nagyobb felelősség. Ugyanez lesz a helyzet a jövőben is. Ami Norvégia semlegességének megsértését jelenti, a legsúlyosabb az »Altmark« esete. Koh't részletesen ismertette ezt az esetet és kijelentette, hogy Norvégia azonnal megtette a szükséges intézkedéseket. Bár nem lehetett ez esetben megakadályozni a semlegesség megsértését, ez nem jelenti azt, hogy Norvégia a jövőben tőrni fogja, hogy a háborút az ő felég vizeire átvigyük, ami ez esetben nem volt Németország szándéka.

A demokráciák ahelyett, hogy maguk segítenék meg a finneket, a skandináv államokat akarják háborúba sodorni

Romából jelentik: A Stefani ügynőkség diplomáciai munkatársa a finn-orosz helyzetről írt cikkében többek között a következő megállapításokat teszi:

»A Skandináviából és nyugati államok fővárosaiból érkező hírek megerősítik azt, hogy a szovjet támadásoknak sikerük volt az egész karjalai földszorosban és a szovjet csapatok a Mannerheim-vonal második részébe is behatoltak helyenként. Habár ezek a sikerek a mai körülmények között csak helyi jelentőségűeknek látszanak, a finn védőerők általános helyzetét mégis súlyosnak kell tekinteni és sokan azon a véleményen vannak, hogy Finnország sorsa most már kizárólag a külföldi segítségtől függ.

A nyugati demokráciák lapjai a skandináv államoknak Finnország irányában fennálló kötelezettségéről írtak és különösen azt hangoztatják, hogy a skandináv államoknak, mivel a népszövetség tagállamai, segítségül kell menniök Finnországnak. Nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy a nyugati nagy demokráciáknak, mint a népszövetség tagállamainak ugyanez a kötelezettségük, mint a népszövetség többi tagállamának, ennek ellenére azonban még mindig fenntartják a diplomáciai összeköttetést Szovjetországgal. Csodálatos, hogy, e nagyhatalmak sajtója azt követeli, hogy a kisállamok vállaljanak újabb áldozatokat és mind ezt a népszövetség tanácsa nevében és olyan veszélyeknek tegyék ki magukat, amelyeknek a nagyhatalmak nem akarják magukat kitenni.

Ezzel kapcsolatosan rá kell mutatni arra, — írja a cikk végén a Stefani diplomáciai szerkesztője, hogy a svéd kormány hivatalosan

Noviszádon tegnap -20 fok hideg volt

Uj hideghullám Jugoszlávia felett

Az ötödik hideghullám mind újabb hidegeket hoz Jugoszlávia fölé, bár a tekintetben Középeurópa többi országai sincsenk jobb helyzetben. A szibériai hideg Európa nagy részében érezteti még hatását. Jugoszláviának északi részében vasárnap még a szombati napnál is hidegebb volt.

A leghidegebb Noviszádon volt, ahol vasárnap reggel -20 fokot mutatott a hőmérő,

a szombat reggeli -13 fokkal szemben. Beográdban -14 fok volt, szombaton -9 fok, Kovilyacsán -17 fok, -9 helyett, Plevlyén -20 fok a szombati -12 fok helyett. Míg a Dunabánságban és Szerbiában tegnap emelkedett a hideg, addig a nyugati országrészekben csökkent. Így Zagrebban a szombati -20 fok helyett, tegnap -14 fok volt, Ljubljánban a -23 fok helyett -14 fokot mutatott a hőmérő.

A MURAKÖZBEN ÉS MURA MELLETT SZOKATLANUL ERŐS A HIDEG

Az utóbbi napokban a muravidéki falvak felett ezer számra szállnak a vadlibák északról délre, valószínűleg a hatalmas hideg elől menekülnek a dalmáciai melegebb mocsarak felé. Egy nagyobb csapat a donjalendavai vízenyős vidéken leszállt és olyan kimerültek voltak, hogy a falusi gyerekek százszámra fogdoszták össze. A nagy hideg és hó következtében az apróvadak állománya erősen megcsappant és százszámra pusztulnak el. A vadászok kihasználva a jelenlegi helyzetet ugyan csak óriási pusztítást visznek végbe a vadállományban. A fácánok, foglyok és nyulak etetésére a vadászárságok és a vadászterületek bérleti nagyobb mennyiségű élelmet szállítottak ki. — A nagy hóesés és hideg a Muravidéken igen nagy károkat okozott. Szerdáról-csütörtökre virradóra Csakovecra minus 29 celsius mérték és számos helyen a hatalmas fák megrepedeztek amire már évtizedek óta nem emlékeznek. A hófúvások egyes helységeket különösebben az északi részekben, teljesen elvágták a külvilágtól. A Rogasevac-Murszkasubota-Donjalendava között, valamint a Koprivnica-Csakovec-Varazdin között közlekedő postautóbuszokat leállították a nagy hófúvások miatt. Egy gyári munkást aki a csakoveci Gráner harsnyagyárban dolgozik, Ivanovec falu közelében egy csoport farkas megtámadott és csak szerencsés véletlen folytán tudott megmenekülni az ordasoktól. A farkasok a befagyott Dráván keresztül jöttek át a Csakovec környéki falvakig. A farkasok híre nagy riadalmat keltett, mivel erre felé még sohasem láttak farkasokat. A zagrebi vonatok amelyek Zagorján keresztül jönnek több órák késéssel érkeznek be Csakovecra, míg a Koprivnica-Csakovec közötti vonatokot a hófúvás miatt egyelőre beszüntették. A Budapest-Csakovec - Ljubljana - Triest - Róma között közlekedő nemzetközi gyorsvonat a Balaton melletti hófúvások miatt már harmadik napja nem érkezik, a forgalmat csak lokális vonatokkal tartják fenn. Az olaszor-

szágból érkező gyorsvonatok még kisebb késéssel közlekednek. A Mura folyó Gornyaradgonától egészen Légradig befagyott és a folyó felületét hatalmas 60-70 cm. vastag jégpáncél borítja. Ujból befagyott a

Norvég-angol konfliktus a norvég vizeken megtámadott német hajó miatt

Hogyan menekült meg 400 angol hadifogoly a német hajóról

Oszlóból jelentik: A norvég távirati iroda közli:

»A norvég admirális az »Altmark« német hajó esetével kapcsolatosan jelentést adott ki, amelyben hangoztatja, hogy az a norvég torpedóúzó, amely az »Altmark« német hajót kísérte, az »Altmark« és »Entrepide« és még egy angol romboló között haladt, amikor az angol hadihajók megállításra szólították fel a német hajót. Az »Altmark« nem állt meg, hanem a part felé folytatta útját, két norvég torpedóromboló kíséretében, akiknek parancsnokai tiltakoztak a norvég semlegességnek a brit hadihajók által történt megsértése ellen. A brit romboló parancsnoka kijelentette, hogy az »Altmark« fedélzetén 400 brit hadifogoly van, míg az Altmark parancsnoka kijelentette, hogy hajóján 133 tengerész tartózkodik.

A norvég torpedóúzó parancsnoka miután a német hajó parancsnokával tanácskozott, a »Cosac« angol rombolóhoz közeledett és megkérte annak parancsnokát, hogy hajója hagyja el a norvég felségszívet. Este 21 óra 20 perckor a Cosac visszatért és közölte a norvég parancsnokkal, hogy kormánya utasítása értelmében meg kell szabadítani azt a négy száz brit tengerészt, aki a német hajó foglya, akár megengedi azt

Mura folyónak a letenyei hid légrádi szakasza is, amely az előbbi olvadáskor megindult. A Dráva még zajlik, csak Ormors környékén robantják a jégpáncélt.

Krizseveci faluban a nagy hőtömeg következtében összedült Frank János szállósgazda háza és maga alá temette az egész családot, de szerencsére emberéletben nem esett kár. Legtragikusabb, hogy a házban hat apró gyerek tartózkodott akiket csak a legnagyobb erőfeszítések mellett tudtak a szomszédok megmenteni a biztos megfagyástól.

a norvég kormány, akár nem enged meg. A norvég tiszt erre visszatért az Altmarkra az angolokkal együtt, akik felmentek a hajóra. Amikor a német hajón összehívás keletkezett, a norvég tiszt kijelentette, hogy nem azért jött, hogy a harcot nézze és visszatért a norvég hadihajóra.

Amikor a Cosac angol romboló a 400 angollal elhajózott, a norvég parancsnok visszatért az Altmarkra, amelynek kapitánya kijelentette, hogy öt embere meghalt, öt pedig megsebesült, hozzátette azonban azt is, hogy német részből egyetlen lövést sem tettek.

Később közölték, hogy az Altmark parancsnoka minden előkészületet megtett arra, hogy hajóját felrobbantsa, de az oszlói német követség intézkedésére elállt ettől a tervétől. Az »Altmark« fedélzetén még körülbelül száz német van.

Londoni jelentés szerint a norvég kormány tiltakozó jegyzéket nyújtott át Londonban az Altmark ellen támadás miatt.

Az angol admirális jelentése szerint az Altmarkon azoknak az angol kereskedelmi hajóknak a tengerészei voltak, amely hajókat az »Admiral Graf Spee« süllyesztett el az Atlanti-óceán déli részein.

Szentia város egészségügye a városi tiszt főorvos évi jelentésének tükrében

Szentáról jelentik: A városi főorvosi hivatalban most készült el a minden évben szokásos főorvosi jelentés a város egészségügyi állapotáról. A jelentés megállapítja, hogy a város egészségügyi helyzete kielégítő.

Az elmúlt évben 645 születés volt és 467 haláleset. Az egyes közönségesebb betegségeknél a következő számú megbetegedések fordultak a légzőszervek megbetegedése a tüdővészben kívül 399, szívmebetegedések 112, az emésztő szervek megbetegedése 369, sebészeti megbetegedések 222, szembetegségek 168, fül, orr, gége 17, vese- és hólyag-

betegség 89, idegbetegség 92, érelmeszesedés 502, szivszélhűdés 37. Tömeges megbetegedés nem volt. A járványos betegségek a következő arányban fordultak elő: tifusz 22, hét halálessel, vörheny 35, halálessel nélkül, difteritisz 75, ebből 15 halálos, ami azt bizonyítja, hogy az elmúlt évben

a difteritisz igen veszélyes méreteket öltött,

de erélyes óvintézkedésekkel sikerült a terjedését megakadályozni, orbánc 6, halálessel nélkül, farkasgörcs 8, három halálos, fertőző agyhártyagyulladás 6, öt halálos, lépfene 1 halálos. Tüdővészben 96 megbetegedés

fordult elő 75 felnőtt és 21 gyermek. Tüdővészben 53 személy halt meg. Összesen 19 maláriamegbetegedés fordult elő. A nemi betegségek erősen elhatalmasodtak. Ennek okát a jelentés a titkos prostitúció elterjedésében látja. Rákmegebtegedés 19 volt. Ezek közül néhányat sikerült operáció útján eltávolítani. Trahomas megbetegedés 237 fordult elő. Az összes beteget szemszakorvos kezelte. Elmebaj 8 esetben fordult elő. A sárosban 24 nyomorék van, 5 vak és 19 süket. Az elmúlt évben 9 öngyilkosság történt a város területén. Ezek közül 7 akasztás útján, egy vízbeugrás és egy zsírszóda. Az öngyilkosság oka legnagyobb részben gyógyíthatatlan betegség, szegénység és egy esetben viszonzatlan szerelem.

A város vizellátása kifogástalan. Egészségügyi intézmények tekintetében erősen érzik a hiánya az iskolai poliklinikának. Szentán mintegy négyezer iskolásgyermek van s ezeknek a gyógykezelése és ellenőrzése is a városi orvosokra hárul. Magán szanatórium a város területén nincs. A város területén 6 igen jól felszerelt gyógyszer-tár van, s a tornyosi városi orvos kézi gyógyszer-tárral rendelkezik. A városi kórház épülete — a jelentés szerint — nem a legmegfelelőbb, azonban a felszerelése a modern kor követelményeinek minden tekintetében megfelel s az orvosi kezelés kifogástalan.

DR. MARKOVICS LAZÁR IGAZSÁGÜGYMINISZTER NOVISZÁDON

Dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter tegnap délelőtt tíz órakor jól látogatott népgyűlést tartott a Szloboda nagyteremben. Az igazságügyminiszter a belpolitikai kérdésekkel foglalkozva kiemelte a horvátokkal való megegyezés fontosságát és hangoztatta, hogy Jugoszlávia, a szerbek, horvátok és szlovének országa és ezeknek testvéri együttműködésben kell élniük és dolgozniuk. Hangoztatta még a radikálisok egységét is, amely az ország fejlődése szempontjából feltétlenül szükséges.

Dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter beszédét a gyűlés közönsége nagy tetszéssel fogadta.

LÉGI HARC AZ ÉSZAKI TENGER FELETT

A német és francia hadvezetőség szerint a harctereken nem történt különösebb esemény.

A német vezérkar szerint angol gépek a német öbölbe akartak behatolni, de német vadászgépek szembeszállottak velük és egy angol gépet lelőttek.

A német vezérkar közlése szerint a németek az elmúlt héten 32 angol, francia vagy csempészárut szállító semleges hajót süllyesztettek el 128.174 brutto regiszter tonna tartalommal.

ROOSEVELT ELNÖK MEGVIZSGÁLJA A PANAMA- CSATORNA MELLETTI ERŐDÖKET

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök, aki a Touscalosa amerikai cirkálón tartózkodik, tegnap közölte, hogy megvizsgálja a Panama-csatorna körüli erődöket.

Newyorkban azt hiszik, hogy Roosevelt ez alkalommal a Panama-csatorna kisegítő csapóinak és a töltsékek megerősítésének kérdését is tanulmányozza.

Vannak-e német csapatok Galiciában?

Zürichből jelentik: Nemrégiben járta a világsajtót az a hír, hogy az oroszok által megszállt galíciai területeken, amelyek Romániával és Magyarországgal határosak, német csapatok vannak. Ezzel kapcsolatban azután a legkülönbözőbb kombinációk merültek fel, míg német részről hivatalos cáfolat nem érkezett.

E hivatalos cáfolat közzététele után a Bazelben megjelenő »National-Zeitung« bukaresti W. B.-levelezőjétől a következő érdekes megállapításokat közli:

Igaz az, hogy az oroszok által megszállt galíciai területen, amely délen Magyarországgal és délkeleten Romániával határos,

német csapatmozdulatok vannak, mégpedig január 15.-e óta.

E csapatmozdulatokról a lap tudósítója teljesen megbízható értesülése alapján a következő részleteket közli:

Különböző galíciai városokba német teherautók érkeztek katonákkal és egyenruhás gestapo-hivatalnokokkal, akiknek az a feladatuk, hogy a német lakosság átköltözését végrehajtsák. Ezek száma csekély és katonailag nem jelentős.

A Romániából vezető vasutvonalat német csapatok szállítják meg.

Németország először egy korridort követelt. Az oroszok ebbe nem mentek bele, de hozzájárultak a vasutvonal megszállásához. Nem a fővonalról van szó, amely Oraseni román határállomástól Kolomea, Stanislaw, Lemberg és Przemyslen keresztül Krakóig vezet, hanem egy mellékvonalról, amely a magyar határ közelében vezet és Stanislawban ágazik el és Dolnia, Stryj, Drohobicz, Samboron át vezet a német demarkációs vonalhoz. E vonal megszállása azért vált szükségessé, mert a Romániából érkező vagonok jelentős része (főleg fa- és gabonaszállítmányok)

üresen érkezett meg Németországba.

De ettől eltekintve még más csapatmozdulatok is észlelhetők. Lemberg, Przemisl, Stanislaw közelében német csapatok bukkantak fel, mégpedig tankokkal. Nem felel meg a valóságnak az a hír, mintha ezek a csapatok azt jelentenék, hogy területcsere lenne készülöben, hanem utyulátszik, hogy

az oroszok, tekintettel az ezen a területen uralkodó katólikus viszonyokra, a katonai szervezés kérdését teljesen a németeknek engedték át, maguknak csak a polgári igazgatást tartották fent.

Ezen megállapításokkal kapcsolatban megemlíti a lap azt a tényt is, hogy a volt lengyel területekről orosz csapatmozdulatok észlelhetők Oroszország belseje felé. Közelfekvő tehát az a feltevés, hogy a szovjet az ittlévő csapatait máshol akarja felhasználni. Így érthető lenne, hogy miért foglalják el helyüket német csapatok.

A National Zeitung bukaresti levelezője egyébként megjegyzi, hogy teljesen érthető, ha Németország igyekszik lábbal megvetni olyan területeken, amelyek a világháború előtt az osztrák-magyar monarchia-
hoz tartoztak.

Mit nem szeretnek az angolok a háború idején?

A Daily Mail pályázatot rendezett, mely valóban rávall az angolokra. A lap felszólítja olvasóit, hogy közöljék háborús panaszukat. Aki legjobban megírja panaszait, jutalmat kap. Egyik legutóbbi számában hirdette ki a Daily Mail e sajtáságos pályázat eredményét.

A népszerűtlenség sorrendjében ezekre panaszkodnak az angolok:

1. Az egyenruhás nők.
2. Az elsőtétítés.
3. A rádióműsor.
4. A gépkocsi fölemelt adója.
5. Az ügyetlenek, akik elsőtétítés idején hirtelen meggyújtják zseblámpájukat.
6. A tájékoztató minisztérium.
7. Az úgynevezett »lelkismereti tiltakozók«, akik megtagadják a katonai szolgálatot.
8. A rossz vonat- és társaskocsi-közlekedés.
9. Az élelmiszerjegyek.
10. A vidékre költöztetett gyermekekkel járó kellemetlenségek.
11. A hazafiaskodó dalok.
12. Az az állítás, hogy »nem a német nép, hanem csak a német kormány ellen harcolunk.«
13. A tömérdek háborús idegen szó. (Blitzkrieg, The Fuehrer.)
14. A sok skót a kormányban.
15. Kevés a Churchill-beszéd a rádióban.
16. A hirtelen háborús házasságok.
17. A selyemharisnya drágulása.
18. Kevés az állatoknak

való eledel. 19. A férjek, akik az elsőtétítésre való hivatkozással későn járnak haza.

Első helyen tehát az egyenruhás nők állanak.

Legkevésbé a nők szeretik őket, de igen sok férfi is tiltakozott ellenük.

A férfiak kifogásait

három pontban foglalja össze a Daily Mail: 1. A férfiruha nem illik a nőkre. 2. Feltűnési vágyat kelt bennük. 3. Nem szükséges, hogy a nők egyenruhát viseljenek.

A nők kifogásai

ezek: 1. Az egyenruhás nők túrhetetlenül fölényeskednek a többi nővel. 2. Fitogtatják, hogy milyen nagy »áldozatot« hoznak a hazáért. 3. Az egyenruha nőietlen dolog.

A nők egyenruhája ügyében megkérdezett egy híres pszichológust is a Daily Mail. A neves szakember azt mondta, hogy a férfiak azért nem szeretik, ha a nők egyenruhát viselnek, mert ebben előjogaik sérelmét látják.

Igy panaszkodnak az angolok. Elég leleményesek a panaszukokban; aligha maradt csak egyetlen kellemetlenség is, amit föl ne soroltak volna a Daily Mail méltatlan-kodó olvasói.

A háború gyors eldöntését sürgeti HORE-BELISHA, a lemondott angol hadügyminiszter

Londonból jelentik: Leslie Hore-Belisha volt angol hadügyminiszter az egyik nagy angol hetilapban cikksorozatot ír, amelyben a háborús eseményeket magyarázza és kommentálja. Első cikkében többek között azzal a problémával foglalkozik, hogy

mij az oka a nyugati front szokatlan csendjének

és nyugalmának. Az ehhez fűzött magyarázatok azért különösen érdekesek, mert míg eddig a problémához elsősorban külső szakértők szóltak hozzá, most egy olyan ember mondja el véleményét, aki a háború üzemét belülről ismeri és a mostani háború üzemében még néhány hét előtt is legalább gépmesteri rangot töltött be.

A magyarázat többek között megállapítja, hogy évszázadokon át az emberiség megszokta a »háború« szónak és kifejezésnek bizonyos egyoldalú értelmezését. Mindig gyors cselekedettel, erőszakkal, akciók és ellenakciók szakadatlan sorozatával kapcsolta össze gondolatban ezt a fogalmat. A legutolsó háború ezzel szemben éppen a nyugati fronton megmutatta, hogy

a katonai cselekmények egymagukban nem döntő tényezők.

Valószínű, hogy az ebből folyó tanulságokat a széles tömegek azért nem értették meg, mert a nyugati front halott katonáinak mil-

iói és a veszteségek felett érzett fájdalom elfedték előlük a kiábrándító következtetést. Pedig kétségtelen, hogy a nyugati fronton sokmillió halott és sebesült árán elért pár kilométeres előnyomulások és visszavonulások egyáltalán nem voltak arányban az erőfeszítésekkel és áldozatokkal. Az ember rendkívül lassan változtatja meg begyökerezett véleményét s ezért az európai közönség még mindig nem tudott a háború új formájának gondolatához alkalmazkodni.

Az elmúlt világháború, fejtegeti a volt angol hadügyminiszter,

olyan nagyszabású német katonai művelettel kezdődött, melynek elgondolása méltó lett volna Napóeonhoz.

Ez a Schlieffen-terv volt, amely, mint ismeretes, a tengerparton akarta átkarolni a francia védelmet. A nagyszabású tervet nem hajtották elég ügyesen végre, a mozgó háború megmerevedett, kialakultak az összefüggő védelmi rendszerek és fel kell tételnie, hogy ettől a pillanattól kezdve

a nyugati fronton örökké megszűnt a mozgó stratégiai háború lehetősége.

Azóta megépült a Maginot-vonal és a Siegfried-vonal, aminek következtében a nyugati mozgóháború lehetősége még jobban elhalványult. **Eppen ezért számolni kell**

azzal a lehetőséggel, hogy a nyugati háborút egyáltalában nem lehet többé pusztán katonai erőfeszítésekkel eldönteni. Részletesen megvizsgálja ezután Hore-Belisha

a légiflották

szerepét s arra a következtetésre jut, hogy ez a fegyver nagyon komoly szerepet játszhat a modern háborúban, de egymagában szintén nem alkalmas a döntés kiero- szako'ására, inkább azt a szerepet tölti be, hogy állandóan zavarja az ellenfelet és gyorsítja a rendelkezésre álló anyagkészlet kimerülését. Feltűnő a volt angol hadügyminiszternek az a megállapítása, hogy mindezeknek figyelembevételével a nyugati szövetségesek kénytelenek arra törekedni, hogy minden rendelkezésükre álló erő megtesztelésével és minden eszköz igénybevételével

igyekezzenek a háborút a lehető legrövidebb idő alatt döntéshez juttatni.

Ez az álláspont, mint ismeretes, ellenkezik az angol-francia részről régebben hangoztatott várakozási politikával.

Végül megállapítja cikkében a volt angol hadügyminiszter, hogy a nyugati hatalmak legfelsőbb haditanácsa jó eszköznek bizonyult a különböző típusú erők együttműködésének biztosítására, mert míg Franciaország most is, mint történelme folyamán mindig, nagy hadseregével játszik döntő szerepet, addig Anglia flottája védelme alatt összegyűjti és feldolgozza a szükséges nyersanyagokat.

A marionosi

Risaidított urbéri földesekért 3 millió dinárt folyósított az Agrárbank

Eremics Tósó községi elnök vezetésével tegnap az urbéri közösség tagjai népes gyűlést tartottak a község háza tanácstermében. Az ülés napirendjén az urbéri földesok a kalmával agrár-célokra k'sajátított földek ügye szerepelt. Az Agrárbank értesítette az urbéri közösséget, hogy az igénybevett földek ellenértéke, közel hárommillió dinár az érdekeltek rendelkezésére áll. Az értekezlet résztvevői nagy megelégedéssel fogadták ennek a régóta húzódo ügynek az elintézését. Mivel a kifizetésre kerülő összeg nagyobb része értékpapirokból áll, az ülesen határozatot hoztak az értékpapírok azonnali értékesítésére. Az eljárás folytatását hatlagu küldöttségre bízták, amely az Agrárbanknál az ügy érdekében lépéseket tesz. A küldöttség tagjai: Otásevics Bláskó községi főjegyző, Eremics Tósó községi elnök, Gruik András, Csik Simon, Fehér Menyhért és Jozanov Vászsa. A gyűlés folyamán indítvány hangozott el, hogy ezen összeg egyrészéből ajánlatos lenne megújítani a községben átvezető minősíthetetlen állapotban levő kövesutat, amely miatt esőzések alkalmával a község valóságban megközelíthetetlen. Az indítványt az értekezlet résztvevői igen nagy tetszéssel fogadták, de erről végleges határozatot csak a pénz kézhezvétele után hoznak. Altalános a vélemény, hogy a község minden biztonnal magáévá teszi ezt az indítványt, mert a rendelkezésre álló összeg igen sokféle tagozódna, így pedig a község régi sérelme lenne orvosolva.

Az ügy további fejleményei elé rendkívül nagy érdeklődéssel tekint a község lakossága, annál is inkább, mert jóformán a község minden egyes lakója érdekelte.

HALLÓ!

Tavasszal hozzáfognak a belga-német közös Rubens filmhez, amely Rubensnek életét ábrázolja. Ugyan-
is május havában ünneplik Rubens festőnek 300 éves jubileumát. Márciusban az UFA már hozzáfog a külső felvételekhez. A film német és francia nyelven készül.

A fasiszta korporációs képviselő elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelynek alapján Gabrielle d'Annunzionak mauzoleumot emelnek. A mauzoleum öt millió lírába kerül.

A Pester Lloyd cikket közöl az új bolgár kormány kinevezéséről és azt írja, hogy azt meglepéssel lehet fogadni, különösen Popov Iván külügyminiszteri kinevezését. Popov már régebben tevékeny munkásságot fejtett ki a magyar-bolgár közéletben.

Ali Maher pasa egyiptomi miniszterelnök Szudán fővárosába, Chartumba repült. A miniszterelnök kíséretében az egyiptomi hadügy- és közmunkügyi miniszter vannak.

Argentínában Holuis városában tűz pusztította el a »Ledusma« cukorfinomítót. A kár meghaladja a két millió piastert.

Az »Al Ahram« kairói lap Mekká-ból úgy értesül, hogy Saudi Arabia nagytanácsa új ülésére jött össze. A nagytanács ülésén Feysal herceg elnökölt, aki felolvasta a trónbeszédet. Az ülés végén Feysal herceg köszönetet mondott a megjelenteknek munkájukért.

Trieszt közelében felrobbant egy bomba, amely még a háborúból maradt vissza. A robbanás következtében hárman meghaltak, ketten pedig megsebesültek.

Eckhardt Tibor a magyar kiszá-
da párt elnöke, Olaszországba utazott, ahol egy ideig Rómában és Nápolyban marad, majd az Egyesült Államokba utazik és itt több helyen előadásokat fog tartani.

Mussolini fogadta Villa Santa tábornokot a legfelsőbb hadbírósg elnökét, akivel az új katonai büntető törvénykönyv kidolgozásáról tanácskozott. Később Fabio Scalo tábornokot fogadta, aki szardiniai szemle-utjáról tért vissza és beszámolt tapasztalatairól, végül pedig Gelos tábornok az albániai csapatok parancsnoka jelent meg kihallgatáson a Duce-nál és az albániai katonai helyzetről tett jelentést.

A Párizsban megjelenő »Glas Pol-skie« című lengyel újság lengyelországi papok jelentését közli, amelyek szerint a csensztohoi kolostor összelövetéséről szóló meséket megcáfolja. A Jaszna-Gorni kolostor teljes egészében és sértetlenül áll, maga a híres fekete Madonna sem szenvedett sérüléseket.

Az UFA igazgatóság gyűlésén kijelentették, hogy a német filmgazdaság teljesen független a külföldtől. Még maga a háború sem volt képes a filmvállalatok termelését megakasztani, sőt a termelés ugyan-
abban az ütemben folyik, mint a háború előtti időkben. A filmszínházak bevételei csak a háború első heteiben csökkentek átmenetileg, de már néhány héttel utána hatalmas arányban emelkedtek.

A noviszádi Polgári Magyar Kaszinó közgyűlése

A noviszádi Polgári Magyar Kaszinó tegnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlését Tolnay János elnöke mellett. Tolnay János elnöki megnyitójában hangsúlyozta annak szükségességét, hogy városunk magyar értelmisége a Kaszinó körül csoportosuljon és ilymódon vegyen részt a kulturális életben és gyakoroljon irányító hatást is e tekintetben. Dr. Léh Tibor titkári és Avar Gyula pénztárnoki jelentése részletesen ismertette a Kaszinó múltévi munkáját, amely különösen a könyvtár szempontjából volt fontos és lényeges. A Kaszinónak ma 4000 kötetet meghaladó könyvtára van és így méltón teljesítheti hivatását a magyar irodalom és kultúra terjesztésére.

A jelentések tudomásulvétele után Kerényi Jenő korelnök vette át az elnöki és a szavazatszedő bizottsággal megkezdte a választás megtartását. A leadott szavazatok alapján a következő vezetőséget választották meg:

Elnök: Tolnay János; tiszteletbeli alelnökök: Gold Béla, id. Mg.

ph. Grossinger János, Kempf György, Kerényi Jenő, Ugray Lajos, Ing. Orbán Ignác, Patej Béla, Herlich József; alelnökök: Kramer Gyula, Michels Gyula; titkárok: dr. Léh Tibor, Vágner Péter; ügyész: dr. Schultész Ferenc; pénztáros: Avar Vilmos; ellenőrök: Filipán Jakab; könyvtárnok: Vissinger Károly; választmány: dr. Bauer József, Blazsek József, Barta Vilmos, Ing. Dukovits István, Haitz István, Horváth Ferenc, Horváth Lajos, dr. Kiss Oszkár, dr. Koráni Elemér, dr. Nagy Iván, Nagy Győző, Oschenfeld Fülöp, Pászthy Sándor, Schulhoff József, Spiller Lőrinc, dr. Szili Jenő, Tomán István, Schossberger Frigyes, dr. Vágner Károly, Létmányi István, dr. Kerényi István, Rószner Kornél, Paszt Ernő, Andrée Dezső; számvizsgáló bizottság: Radoszavlyevics Lajos, dr. Trischler Aladár, Truppel Béla.

A választás után Tolnay János elnök megköszönte a bizalmat és ígéretet tett, hogy a Kaszinó tovább folytatja minden irányú tevékenységét.

Miből idézett az angol király?

Érdekes irodalmi vita egy rádiószózatról

Londonból jelentik: Karácsonykor tartotta az angol király ismeretes rádiószózatát a brit birodalom alattvalóinak és a beszéd egyik kitétele még most is foglalkoztatja az irodalmi köröket. A király többek között bibliikus stílusban a következőket mondotta:

»Szeretnék nektek valami bátorítót mondani és ezért felfolvasom a következő idézetet: És mondá neki, adjál nekem világítófáklyát, amely vezessen a sötétségben. Mire ő így válaszolt: Nyujtsd a kerdőt az Ur felé, ő majd megfogja a kezdetet és akkor biztosan jársz a sötétségben, mintha fényesség volna körülötted. A Mindenható vezéreljen benneteket ezekben a nehéz időkben.«

A bibliai idézetet később átvette Mackensie King kanadai miniszterelnök is, aki

szintén elmondta híveinek egy rádióbeszédben.

A kanadai parlamentben, amikor a miniszterelnök rádiónyilatkozatát tárgyalták, Francis Hardy képviselő, aki egyébként muzeumi igazgató, így szólt:

— Két nap óta keresem ezt az idézetet, de sehol sem találok.

Ugyátszik, hogy a király és a miniszterelnök nemlétező idézetet citál.

Angliában nagy port vert fel ez a kijelentés és nyomozás indult, vajjon honnan vette a király az idézetet. Megkérdezték Bernard Shaw-ot, ismeri-e a szóbanforgó két mondatot, az író egy szakértő barátjához fordult, majd kijelentette, hogy nem ismeri. H. G. Wells is így nyilatkozott:

— Soha életemben nem hallot-

tam az idézett szövegről. Most már az amerikai lapok sportszerűen foglalkoztak a kérdéssel és minden szakértőt megkérdezték. Sir Arthur Quiller-Couch, a cambridgei egyetemnek huszonnyolc év óta angol irodalmi tanára, szintén beismerte:

— Sejtlemem sincs róla, honnan való ez az idézet.

Hírlapírók a sajtóosztályhoz fordultak és néhány nappal ezelőtt a király egyik titkárja kijelentette, hogy a Times című lapban olvasták a szóbanforgó idézetet, Megrohanták a Times-ot és ott kiderült, hogy bizonyos Allen ur Bristolból a szerkesztőséghez írt levelében használta a kitételeket.

Bristolban helyszíni nyomozást indítottak. Allen kijelentette, hogy ő bizonyos Miss Glower-tól kapott egy karácsonyi üdvözlőt 1938-ban és ezen olvastam a »bibliai« idézetet.

Hosszadalmas nyomozás után megállapították, hogy az idézet valóban megjelent nyomtatásban, még pedig egy Miss Haskins nevezetű hölgynek a baptista egyház által kiadott könyvében. Miss Haskins beallotta, hogy

ő találta ki ezt a bibliikus hangú mondatot,

de sohasem álmodta volna, hogy azt valaha Nagybritannia királya is fogja citálni.

A világ egyébként elfogadta a király bibliai idézetét.

A nép nevelése az egyesület létalapja. Előadásokat ingyen küld a Közművelődési Tanács.

Kié lesz Jókai villája?

Budapestről jelentik: A Svábhegy legregényesebb részén, a Költő-utcában mozdulatlanul, sötétben, némán áll az a ház, amelyben a nagy magyar mesemondó életének legszebb éveit leélte. A hatalmas park közepén álló ház most teljesen megközelíthetetlen, mert a süppedő, hideg fehér szőnyeg a kertajtónak szinte a kilincséig ér — sorsa azonban így is élénken foglalkoztatja a svábhegyi közöletet.

A villát Jókai özvegyétől, Nagy Sándortól annakidején a Fleissig-család vette meg és Fleissig Sándor múlt évi halála után özvegye örökölte. Özv. Fleissig Sándorné az utóbbi időben azzal a gondlattal foglalkozik, hogy

a Jókai-villát eladja.

A parkban tulajdonképpen két ház áll: a nagyobbik maga a Jókai-villa, amelynek tulajdonrésze ma is pontosan úgy van berendezve, mint az író életében volt, ezt a részt a család mindig muzeumnak tekintette és maga a másik, kisebb házban lakott. A két ház értéke mintegy 120.000 pengő, a fenntartás pedig évi 10.000 pengőbe kerül. Ha ehhez a kamatot hozzászámítjuk, meg lehet állapítani, hogy Fleissigéknek igen sokba került az a néhány nyári hónap, amelyet a svábhegyi villában töltöttek. Ilyen okok miatt akarja most Fleissigné a Jókai-villát értékesíteni. A Svábhegyen az utóbbi időben többször előfordult, hogy patinás villák rossz kezekbe kerültek. Ezt a sorsot akarja elkerülni a Svábhegyi Egyesület és ezért

tárgyalásokat indított olyan irányban, hogy a ház méltó kezébe jusson. Vagy az államra, vagy az Akadémiára, vagy más hasonló közületre gondolnak,

miután a két villa és a hozzája tartozó nagy kert igen alkalmas üdülőhely létesítésére.

Sem megfelelő áron méltatlan kezekbe ne menedik jutni Jókai örökét, sem alkalmas tulajdonosnak áron alul nem adják el, hanem, ha az értékesítés nem sikerül, akkor a svábhegyi közöletnek keresnek valami módot arra, hogy az a hely, amelyet 1921 óta emléktábla is megjelöl, a jövőben is méltóképpen örökítse meg Jókai Mór és a Svábhegy regényes kapcsolatát.

Byrd már is felfedezett

Newyork. — Byrd tengernagy, az új délraiki expedíció vezetője szikratáviratban közölte az amerikai hadotengerészeti minisztériummal, hogy a Mary-Byrd-föld közelében új tengeröblöt fedezett fel. Az expedíció hajója, a »North Star« már befutott az ujonnan felfedezett öbölbe. Innen a hajó aligha haladhat tovább, mert az öbölben igen erős a jégzajlás. Byrd tengernagy most megakarja várni, amíg az időjárás lehetővé teszi a hajó fedélzetén levő repülőgép felhasználását és azután repülőgépen akarja folytatni kutatásait.

HIREK

Menyezettüz Noviszádon. Vasárnap virradó éjjel 1 óra 20 perckor kigyulladt Apics Gyura noviszádi házában a lakás menyezete. A tüzet a rosszul épített kémény okozta. A kivont tűzoltóság megakadályozta a tűz tovaterjedését. A kár 5000 dinár.

Nyomoronyhítás Csurugon. A csurugi kat. plébánián minden szombat és kedd délután megjelennek a hitközség legszegényebbjel, főként az elaggottak, munkaképtelenek és sokgyerekesek. A hitközség kenyert, húst, lisztet, burgonyát és egyéb élelmiszert oszt ki köztük. A legszegényebbeknek a hitközség tüzelőanyagot is szállít házaikhoz. A plébános 176 kilós hízóajándékozásával adott példát híveinek szegények megsegítésére. Pergel István 100 din., Jenei Jánosné, Urmós István, Kovács Krisztina 50-50, Bo'ázár István, Nagy Sándor, Hatala Károly 20-20, Puczák István 15, Antoni Mária Furó Imréné 10-10, Molnár György 6 dinárral segítettek a szegénygondozási akciót. Természetben adománnyal a következők járultak hozzá: Czákó Antal, Csányi György, Csóti István, Füstös Ferenc, Kovács Mihály, Kovács János s'pos, Koszorus Adámné, Nacsa Ferenc, Nagy Katalin, Pataki István, Prágai Antal és fia János, Sági József, Tapolcsányi Ferenc, Tass Károly és Tóth János szabály. A felsorolt adakozók lehetővé tették, hogy Csurug szegényei január 15-től a nagyobb nélkülözéstől mentek voltak. Bizunk, hogy példájukat mások is követni fogják, hogy huszötig folytatható legyen a reászorultak ily megsegítése.

Meghívó. A noviszádi »Cecilia« egyházi énekkar összes (női és férfi) tagjait kérem, hogy a ma, hétfőn este háromnegyed 8 órakor kezdődő összpörbára eljönni szíveskedjenek. — Karnagy.

SZARAKANIZSAI HIREK. A ma'omszövetkezet vezetősége értesíti tagjait és nemtagjait, hogy a százdináros részjegyeket 200 dinárra emelte fel. Ebből a célból felkeresik nemcsak a tagokat, hanem a tehetősebb embereket is, hogy járuljanak hozzá a szövetkezeti malom megsegítéséhez, mert ez a malom egész Kanizsa lakosságát is 8-10% olcsóbb árúval juttatja. A fölkeemelés a szövetkezeti malom megmentésére szolgál és ez érdek mindenkinél Szarakanizsán. — Értesítik az érdekelteket, hogy a vadászártyák megérkeztek a városháza 24-es számú szobájában február 20-ig bezárólag kiváltandók. — Az Ipartestület vezetősége értesíti az iparosokat, hogy az évi közgyűlést február 25-én délután 2 órakor tartják meg az Iparos Otthon nagytermében. — Felhívják mindazokat, akik az elmúlt évben, vagy az idén fegyvergyakorlaton voltak — akár kaptak segélyt, akár nem —, hogy saját érdekében haladéktalanul jelentkezzenek a városháza 10-es számú szobájában, mert a felsőbb hatóság sok segély iránti kérvényt az eredeténél sokkal kedvezőbbben intézett el. — Szigorúan figyelmeztetik mindazokat, akik lényegesen oktatásra járnak, hogy az előadásokat pontosan hallgassák, mert azokat, akik az előadásokat nem látogatják rendszeresen, büntetéssel sújtják. — A rendőrség figyelmezteti mindazokat, akik cigányoktól vesznek, vagy cigányoknak eladnak lovakat, hogy a vétel, vagy az eladás előtt a loval, a járulékkal és az illető cigánnyal együtt jelentkezzenek a rendőrség 7-es számú szobájában, mert csak a rendőrségi engedély után lehet a jószágokat átvinni. — Felhívják a lakosságot, hogy az éhezett vadak üldözésétől tartózkodják. Mindazok, akik ilyet tapasztalnak, az esetet azonnal jelentik a rendőrségnek, vagy a vadásztársaságnak, ahol a feljelentők jutalomban részesülnek. — Szarakanizsán jelenleg 4870 szavazópolgár van. A várost nyolc kerületre osztották be.

BÁCSKOPETROVOSZELŐI HIREK. Jerkovic Szávó iskolaigazgató rendeletet kapott a tanfelügyelőségtől, hogy hétfőtől kezdve tovább is egésznapos tanítások lesznek — délelőtt és délután is. — A sztaribecsei főszozolgabírószágon február 27-ikén k'adják a Péter király csatornában való halászáti jogot nyi város árverésen. Az árverési feltételeket — az érdekeltek a petrovoszelői községhez 4-es számú szobájában tudhatják meg. A múlt héten a Népkörben előadást tartott dr. Kiss Imre, Kelemen György és dr. Takács Ferenc. A népes kör tagjai teljes létszámmal hallgatták végig a kultúrestétet. Goór Mihály földműves Carra Dusana uccában lévő házában a kut annyira befagyott a nagy hideg folytán, hogy állatainak az ártézi kútból kénytelen itató vizet hordani. — Az előjáróság január hó elején felsőbb rendeletre kihirdette a lakosságnak, hogy a tél inségakcióra minden láncc föld után 3 kgr. búzát vagy 5 kgr. kukoricát adakozzanak. A szűkebbkörű bizottság ajánlatát magáévá tette az inségakció-bizottság is s ennek ellenére eddig a téli inségakcióra csak három adtak — azok is kereskedők: Fischer Lipót 100, Kasticher Simon 100 és Molnár János 40 dinárt. Az előjáróság a legközelebbi közgyűlésen szövé teszi ezt a szomorú állapotot s valószínűleg rendeletileg rendezik ezt a szociális ügyet.

Egy beteg 40 éves jubileuma. Kopenhágából jelentik: A dán főváros közkörházában különös jubileumot ünnepeltek. Az egyik beteg volt az ünneplés középpontja, aki negyven éve fekszik a kórházban és azóta sem vágyik a külvilágba, annyira megszokta betegszobáját. Két-éves korában béna lett és semmiféle orvosi tudomány nem tudott rajta segíteni. Szülei kénytelenek voltak kórházi ápolásba adni és a kórházat azóta sem hagyta el.

MURAVIDEKI HIREK. Csokovecéről jelentik: A prelogi járásbírószágon a napokban 10 napi elzárásra és 1000 dináros pénzbüntetésre ítélte Kutnyák Iván csakoveci kiskereskedőt, mivel a múlt hónap végén a vevőknek a meghatározott áron felül számította a petróleumot. A muravidéki falvakban a petróleumnak az utóbbi időben híre sincs és még a legkezebb mennyiségben sem lehet beszerezni. A petróleum hiányt nemcsak a falusi lakosság érzi meg, hanem a határmenti postahivatalok is, amelyek állandó éjjeli szolgálatot tartanak, így petróleum hiányában igen nehéz helyzetben vannak.

Halálozás. Lakatos Lajos gabonakereskedőt rövid betegség után életének nyarán 38 éves korában, Noviszádon, betegségeinek gyógyítása közben szakította ki családja köréből a halál. Földi maradványait Molra szállították és 15-én, pénteken délután 2 órakor temették el. A tüzőtök testületileg kivonultak alapító tagjuk temetésére. A községi és az egyházi képviselőtestület tagjai a temetőig kísérték, a Polg. Dalkör két gyászszékkel vett búcsút egykori pénztárosától. A Katolikus Olvasókör is testületileg vonult ki. A temetőben Dósa Ferenc gyógyszerész, a kör jegyzője megható beszéddel búcsuztatta az Olvasókör alelnökét.

MARTONOSI HIREK. A »Borac« sportegylet vezetősége elhatározta, hogy huszötóra megrendezi Spang József »Kodubohóc« című operettjét, amelyet a környékben ismételtelen nagy sikerrel adtak elő. A szereplőgárdát a község legjobb műkedvelőiből válogatták össze, így a siker bizonyosra vehető. A darab előkészületei folyamatban vannak. Az előadás iránt máris igen jelentős az érdeklődés. — A Katolikus Kör választmányja tegnapi évszázad ülést tartott. A jelentéseket és a zárszámításokat tudomásul vették. — Tomascics István nyugalmazott mozdonyvezető egyik mu'kori tudósítással kapcsolatban annak megá'apítását kéri, hogy a sikos járda miatt esett el és sajátmagá hirta segítségül a rendőroket.

BÉCS MEG ELSŐ A NŐI DIVAT TERÉN. Az osztrák főváros továbbra is megtartotta vezető szerepét a női divat terén. Nem hiába, hogy nem csupán a legszebbek a bécsi nők az egész Német Birodalomban, hanem itt van a legtöbb nő is az összes német nagyvárosok között. Bécsben ezer férfi lakosra 1212 nő jut, míg Keletporoszországban csak 999, Oldenburgban pedig csak 912. A bécsi divat nemcsak Németországot hódította meg, hanem lassanként a külföldi államokban is egyre nagyobb befolyásra tesz szert. Itt állították fel az első európai divatfőiskolát is. A közeljövőben egész sereg szép bécsi nő indul külföldi propagandakörútra, hogy hódító hadjáratot rendezzen a bécsi ízlés zászlója alatt.

CSANTAVIR ÉS KÖRNYÉKE HIREI. A csantaviri községi előjáróság 5000 dinárt szavazott meg a szegénysorsu iskolásgyermekek ingyenkonyhájának a javára, mégpedig 2500 dinárt az Actio Catolica keretén belül működő konyhának, míg a másik 2500 dinárt a Vöröskeresztnek adják, szintén a szegénysorsu iskolásgyermekek ingyenkonyhájának a javára. — A csantaviri Ipartestülethez beadványt nyújtottak be a csantaviri borbélyesgédék és abban kérték az Ipartestület vezetőségét, hogy a hétfő délutáni üzletzárást tegye kötelezővé a csantaviri borbélymestereknek is, mint ahogy az az országos viszonylatban van. Az Ipartestület vezetősége a beadványt továbbította Noviszádra az Iparkamarához, további eljárás végett. — A csantaviri községi előjáróság elkészítette a választói névjegyzék kibővítését és azt beterjesztette a topolai járásbírószághoz jóváhagyás céljából. — A tornyosi Gazdasági Népkör vezetősége újból lépéseket tett a plactér kikövezése és ártézi kut furása tárgyában. Az egyesület nevében Rudics Ignác elnök eljárt Branovácski Szevén szentái városelnöké, aki ígéretet tett neki, hogy amint költségvetési fedezet lesz a fenti célokra, a munkát azonnal megkezdik. Rudics Ignác egyuttal interviált a járhatatlan állapotban levő tanyai utak rendbehozása érdekében is. Branovácski városelnök kijelentette, hogy tudomása szerint a báni hivatal a legújabb építési tervébe a szentái határban fekvő néhány ut is fel van véve. — A tornyosi katolikus ifjúsági egyesületben továbbra is erősen folynak a kulturális előadások a tanyai ifjak részére, akik a legnagyobb megértést tanúsítják iránta. Az előadásokat Szvoboda Lajos plébános, a tornyosiak szeretett lelkipáztora rendezi. — A tornyosi Gazdasági Népkörben Bieber Zoltán és Pető Főris, a szombori Mezőgazdasági egyesület kiküldöttel a tornyosi gazdaságiak részére többhetes szakelőadást tartottak, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Az előadás szép sikerrel fejeződött be.

Divatruhák halhbórlól. Berlinből jelentik: A majnafrankfurti divathivatal érdekes ruházati modelleket állított ki teljesen új anyagokból. Ezek között a legnagyobb érdeklődést a halhbórlól készült ruha és az üvegből készült cipő keltette. Az Offenbacher börtgyárban alkalmazták először azt az új találmányt eljárást, amelynek segítségével a halhbórt úgy dolgozták fel, hogy a vasalásnál nem zsugorodik össze. A frankfurti divathivatal most különböző kabátokat és bluzokat készített halhbórlól. Az ilyen ruhanelemek sokszorta tartósabbak a régi közönséges szövetből készült ruháknál. Ezenkívül különféle kalapokat és sapkákat is állítanak elő halhbórlól. Az üvegcipőt az ugynevezett plexi-üvegből készítik, amely olyan hajlékony és puha, mint a bőr.

NÖVÉNYHARMAT-POSTA. Ime az első 50-50 dinárral jutalmazott versek:

A »Növényharmat« olyan kíncs,
Melynek sehol párja nincs!
A'dja minden maródi,
De csak hogyha valódi!

V. Károly — Sombor

Bedörzsölés? Maszlirozás?
»Növényharmat« és semmi más!

R. Lajos — Noviszád

BÁCSKOPOLAI HIREK. A Járásí Kerékpáros Egyesület vezetősége felhívja mindazokat, akiket az elmúlt év folyamán a kerékpárral való közlekedésből kifolyólag megbüntettek és a büntetést még nem fizették ki, hogy mielőbb jelentkezzenek a Kerékpáros Egyesület intézőjénél Krakovszki Alajosnál. Ezeknek az érdeklőkben ugyanis intervenálni fog az egyesület vezetősége a főszozolgabírószágnál. — Az Iparos és Daloskör szerdán este 8 órai kezdettel tartja ingyenes előadást és felolvasó estjét a Bakay-vendéglő külön termében. Az esten Tóth Isaszegi Ferenc szabadelőadást tart »Iparos mint kereskedő« címmel, utánna Üveges István felolvasást tart »Mit jelentenek a közmondások« címmel. Dr. Hadzsy János az »Üzemi balesetek«-ről olvas fel értékes tanulmányt, majd befejezőül Tilger Mihály a »Gyakorlati magyar nyelvtan«-ról tart előadást, amelyben a szorosan vett topolai nyelvtani hibákat veszi taglalás alá. — Az anyakönyvi hivatal jelentése szerint az elmúlt hét folyamán négy fiú és egy leánygyermek született. Házasságot kötöttek: Kovács Balázs Réti Máriával, Fütty József Celik Piroskával, Gyorgyevics Bozsidár Kuzmanovics Angyával. Elhaltak: Kovács János 81 éves, Gergely Imre 26 éves, Oravec István 70 éves, Vadóc Péter 64 éves és Csernai Márton 9 éves korukban. — A bácskopolai főszozolgabírószágon a rendőrség feljelentése alapján Bencsik Péter, Mátcs Dusán, D'mitrijevics Mandé és Rákics Mile topolai lakosokat egynapos elzárásra átváltoztatható 70-70 dinárral büntette meg, mert heti piac alkalmával kocsijukat őrizetlenül hagyták az uccán. — Gu'lyás Antal községi tisztviselőt, ak' a községi képviselőtestület két és fél évvel ezelőt választott meg, e'boacsajtották állásából, mert ez államnyelvi vizsgát nem tette le. Habár Gu'lyásnak az államnyelvi vizsga letételének határidejét a községi képviselőtestület ez évi június 1-ig meghosszabbította, mégis elbocsajtották állásából, mert a községi képviselőtestület ezen határozatát a közigazgatási bíróság — ahová a főszozolgabírószágon felebbezése folytán került az ügy — megsemmisítette. — A bácskopolai Saktkörben február 25-én este 7 órai kezdettel Herbatin Kálmán a kiváló amatőrsakkozó 30 ellenféllel fog szimultánversenyt játszani.

BOGOJEVŐI HIREK. A Bogojevovajszkai Ármentesítő Társulat felügyelő bizottsága Szimics Mihorád elnöklete alatt átvizsgálta a múlt év számadásait és mindent a legnagyobb rendben talált. — A Kisrét Társaság felszámoló bizottsága Szimics Mihorád elnöklete alatt gyűlést tartott. Megejtették a társaság és a község közti végleges elszámolást. Így kilátás van arra, hogy a társaság május hó 1-én végleg felszámoljon. — A főbírói hivatal jóváhagyta az 1940. évi mezőgazdasági költségvetést 48.000 dinár összegben. — A járásbírószághoz benyújtott új választói névjegyzék jóváhagyva visszaérkezett. — Az újonnan furott ártézi kut munkálatai április hó 15-ig befejezést nyernek. A kémiai és egészségügyi vizsgát megtörtént és így a kutat a fenti időpontban a község részére megnyitják. — A Vodna Zadruga hivatalos órái február hó 15-től kezdve d. e. 8-12 d. u. 2-5. Vasárnap és ünnepnap d. e. 9-11-ig tartanak.

SZINHÁZ-FILM

A néma lovag

Bemutató a noviszádi Beltéri Katolikus Körben

A noviszádi Beltéri Katolikus Kör műkedvelő gárdája szombat este, az elmélyülő, komoly művészetnek áldozott. Ismételjük: áldozott — mert az áldozathozatal hite és ihlete vezérli azt, aki a mi viszonyaink között lélekjáró, komoly, drámai színművek előadására vállalkozik. A noviszádi Beltéri Katolikus Kör büszkesége és szerencséje, hogy a jugoszláviai magyar nyelvterületen immár évek óta a drámai színjáték népszerűsítésére törekszik. Az uttörő áldozatos munkálkodás legtöbbször csak büszkeséget jelenthet, anyagi hasznot, népszerűséget aligha. Mégis értékes, nagyon értékes az uttörő munkája, mert nyomában fejlődés, előbbrejutás, tökéletesedés jár.

Sajátos helyzetünk egyik velejárója, hogy a jugoszláviai magyar műkedvelő színjátszás olyan tökéletessé fejlődött, amire talán a világ egyetlen magyar nyelvterületén sem akad példa. Műkedvelőink a legnagyobb sikereket a népszínművek, operettek, vígjátékok, bohózatok előadásával aratják. Természetes folyamat ez, indokolására ezer érv sorakozhat fel. Nem utolsó sorban az, hogy a népszínműben, operettkben, vígjátékban, bohózatban könnyebb felkelteni a közönség érdeklődését, mint például a drámában. Mert a népszínmű, operett, vígjáték, bohózat szerepeinek alakítását lelkesedéssel, szorgalommal meg lehet tanulni, — a drámai szerepre születni kell. A noviszádi Beltéri Katolikus Kör műkedvelőgárdája drámai erővel is dicsekedhetik. Ezért szerencséje is, nemcsak büszkesége a Körnek, hogy uttörő szerepet tölt be a drámai színjátszás terén.

A néma levante előadása a noviszádi drámai együttes eddigi működésének legnehezebb feladata volt. Korszerű, könnyed, ragyogóan magyar Heltai Jenő verselése, de a színpadtechnikai segédeszközök szempontjából nagyon rábizta drámáját Bajor Gizire és Törzs Jenőre. Nyilván ez az oka annak, hogy például a magyar vidéki színpadokon nagyon kevés helyen tüzték műsorra a darabot, jóllehet Pesten többszáz előadást ért meg, a legkomolyabb, legforróbb sikerrel.

A néma levante szereplőinek munkáját nem könnyítik festői díszletek, külső adottságok, még drámai fordulatok is csak igen-igen elvéve. A néma levante sikere egyetlen feltétellel áll, vagy bukik: a szereplők jó játékával.

Opasits Margit és Haits István jól játszott, — nagyon jól játszott. Opasits Margit játékából szinte megdöbbentő erővel áradt a nézőtér felé a drámai erő. Igaz, másnak mint drámai előadónak őt el sem képzelhetjük, szombate esti alakítása mégis felülmúlt minden várakozást. Előadásában a legszigorúbb bíráló sem találhatna ösztönös elhajlást a verselés felé, hanghordozása, arcjátéka, mozgása izig-veig drámai. Szereptudás szempontjából Zilia Duca alakítása nehéz feladatot jelent, s Opasits Margit egyetlen szót sem ejtett a tévesen hanghordozásából pillan-

atra sem érzett ki, hogy bizonytalan a következő mondat szövegében. Kabinetalakítás Opasits Margité, a noviszádi drámai színjátszás női szereplőinek eddigi legragyogóbb teljesítménye.

Agárdi Péter alakítása Haits István drámai rátermettségét nem állította túlságosan nehéz feladat elé. Drámai egyénisége, beállítottsága, aránylag könnyen átsegítette a másoknak nyilván nehéz feladatot jelentő szerep átélésén, s így tehetségéből bőségesen jutott a szerep legkisebb részleteinek legtökéletesebb kidolgozására. Hibátlan alakításán kívül külön dicséret illeti a darab rendezéséért. Teljes átérzéssel, fejlett izlésről, rendkívüli drámai készségről tanuskodott a színpad berendezése, díszlete, megvilágítása.

A drámai előadások természete szabja meg, hogy a főszereplőkön kívül vezető szerep nem igen adódik. Radoszavlyevics Lajos, Balassy

Gyula, Abrámovics Terus alakításokkal mégis beigazolták, hogy a Katolikus Kör teljes és tökéletes drámai együttesel büszkélkedhetik. Paitz Jolán, Madár Emmy, Wengrin Ági, Kreszta Ilus, Bókay Gyula, Barth Sándor, Jakab János és Ránkovits Róbert alakítása megerősíti azt a bizakodásunkat, hogy a jugoszláviai magyar drámai műkedvelő színjátszás jövője is biztos alapon nyugszik.

Szombat este husz fok körüli hideget jelzett Noviszádon a hőmérő. Talán ez is egyik oka annak, hogy nem telt meg teljesen a Katolikus Kör színházterme. Nem baj, a második előadásra többen jönnek el. Mert a közönség maradandó lelki élményre gazdagabb, öszinte lelkesedéssel tapsolt, s majd szelvényben-hosszban a legnagyobb elismeréssel ajánlja a darabot megtekintésre.

Az előadás során Nagy Győző, a Beltéri Katolikus Kör elnöke művészi kivitelű ezüstkoszorúval ajándékozta meg Haits Istvánt, s lelkes beszédben köszönte meg a kitünő műkedvelő és rendező önfeláldozó, lelkes munkáját. Az ezüstkoszorú egyik levelére odakivánczol a noviszádi, sőt az egész jugoszláviai kulturaközösség hálás üzenete:

— Köszönjük... köszönjük!... (ad).

Hagyományos fényes keretek között zajlott le az ideai jogászbál

Szombat este tartották meg Noviszádon az Emlétkotthonban az ideai jogászbált. A rendezőség ugyan jogász estnek nevezte el az évi rendezményét, de joggal hirdethette volna bálnak is, mert a közönség bálnak tekintette. A hölgyek mind estélyi ruhában, a férfiak frakkban és szmokingban jelentek meg az izlésesen díszített és bálteremmel átalakított nagyteremben.

A hölgyek elegáns bál toalettjei meghazudtolták mindazokat, akik a mai időben félték kimondott bál rendezésétől. Ragyogónál-ragyogóbb és drágábbnál-drágább estélyi ruhák vonultak fel szombaton tíz óra előtt az Emlétkotthon nagytermében. A legkülönbözőbb színek keveredtek egymással, úgy, hogy domináló színről nem is lehetett beszélni. Mindössze annyit szegezhetünk le, hogy a világosabb színek voltak főlényben a sötétekekkel szemben. A világos színek között a legtöbb a fehér volt, még pedig a legkülönbözőbb anyagokból. Igazi divatrevü volt a jogász bál, amelyen nemcsak Noviszádi, hanem a környék is megjelent.

Féltíz óra körül kezdtek érkezni

Greta Garbo a kozmetikusnál

Amerikai lapok szerint a világ leghíresebb filmsztárja rövidesen férjhez megy

Newyorkból jelentik: Úgyes riporterek megállapították, hogy Greta Garbo, aki jeleleg Newyorkban tartózkodik, teljes két órát töltött az egyik kozmetikus rendelésében. Ebben a hír-adásban az az érdekesség, hogy a világ legjobban fizetett filmprimadonnája sohasem törődött a külsejével és csupán akkor festette ki magát, ha filmzett. Emberkerülőnek ismerték, aki senkivel sem állt szóba. Homökegyenest megváltozott a viselkedése: társaságba jár, szépíti magát és — állandóan jókedvű.

A newyorki négyesek egyik legújabb

a vendégek, akiket az Emlétkotthon előcsarnokában a jogász bál frakkos rendezősége fogadott. Az első között érkezett meg dr. Bogoszavlyevics Emilián semmitőszéki elnök, dr. Adamovics Szteván az ügyvédi kamara elnöke, a semmitőszék és fellebbviteli bíróság bírái, igen sok törvényészéki és járásbíró és természetesen az ügyvédi kar tagjai majdnem teljes számban. Jóval tíz óra előtt érkezett meg Petrovics hadserreg-tábornok, majd dr. Petrovics Milos városelnök, dr. Radivojevics Jován bán, Csirics Szteván volt szkupstina elnök és mások.

Tíz órakor nyitotta meg dr. Bogoszavlyevics Emilián semmitőszéki elnök dr. Radivojevics Jován bán feleségével a bált a királyi kólvál. Nem sokkal utána megérkezett Cvetkovics Dragisa miniszterelnök felesége két leányával, akiket a bál elnöksége fogadott. Ezalatt már modern táncokhoz muzsikált a dzsessz, amelynek alig volt ideje pihenni. Éjfél előtt négyes volt, amelyet Nemes Károly rendezett.

Az éjféle szünet után a legfeszelebb hangulatban folytatták a szórakozást a hajnali órákig.

életmódjával, törődjön a külsejével és főképpen mutakozzék emberek között is. Az orvos és a színész nő esztendőre óta érintkezik hivatalosan. Hauser dr. ellenőrizte Hollywoodban Greta Garbo táplálkozását és legutóbb, amikor a színésznőnek öt fontot le kellett fogynia, ő állapította meg, hogy milyen diétát tartson. Régi barátságuk hónapokkal eze őtt komolyabb vonalommá változott és — amennyiben hinni lehet a newyorki lapok tudósításainak — a filmsztár rövidesen férjhez megy a háziorvoshoz.

Apróságok

A színész panaszkodik a művészklubban:

— Képzeltétek, mi történt velem ma. Névtelen levelet kaptam, amelynek írója tehetségtelen fráternek, gyenge jellemű alaknak nevezett...

Megszólal erre az epés komikus: — Akkor az illető jól ismerhet téged.

★

A népszerű színész fia kitűnően érettségizett. A boldog apa jutalmul mulatni vitte.

— Nézd, fiam, azt a két szakettes embert ott a sarokasztalnál — mondta neki virágos jókedvűen, amikor hajnalutján egy borozóban kötöttek ki. — Megengedem, hogy addig igyál, amíg négy szaketteset nem látsz!

— De papa — szólta megdöbbenve az urfi — hiszen annál az asztalnál csak egy ember ül!

Csók a pusztán Szomborban. Szomborból jelentik: A szombori Katolikus Legényegylet jóhírű műkedvelői február 22., 23., 24. és 25.-én előadják a »Csók a pusztán« című háromfelvonásos vígjátékot. Az előadásra jegyeket már lehet előjegyezni. Szomborban és környékén nagy érdeklődés nyilvánul a bemutató iránt.

5 kérdés:

1. Ki volt a szerelem istene a görögöknél és ki a rómaiaknál?
2. Ki volt Oedipus és Jokaste leánya?
3. Kb. mióta van cölibátus a katolikus egyházban?
4. Hány halottat kellett egy-egy obulusért Charonnak átszállítani csónakján, hogy egy drachmája legyen?
5. Mikor mondott le II. Vilmos német császár?

Válasz

tegnapi kérdésekre

Kérdés: Mi a genfi konvenció?

Felelet: Az a nemzetközi egyezmény, amelyet Genfben kötöttek s amely szerint háborúban sem szabad löni olyan épületekre vagy emberekre, amelyeken a genfi lobogó látható.

Kérdés: Ki írta a Peer Gyntet?

Felelet: Ibsen Henrik.

Kérdés: Milyen nehéz a Föld?

Felelet: Kb. 6 quadrillió kg.

Kérdés: Mi volt a régi magyarok fegyvere?

Felelet: A nyíl.

Kérdés: Melyik magyar történetíró foglalkozott főleg a Rákóczi-korral?

Felelet: Thaly Kálmán.

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

67 közlemény

Ötödik rész

Adózás

Közl: Dr. LÉH TIBOR, ügyvéd

Ugyanaz vonatkozik a társasági adóra is azzal a megszorítással, hogy a kölcsön átmeneti jellegű legyen, azaz ne haladja meg a két évet. Amint a kölcsön két esztendőnél hosszabb ideig forog a vállalatnál, úgy a további kamatot nem lehet üzleti kiadások soraiba felvenni. Van itt még egy különlegesség, amelyet nem találunk a kereseti adónál: ha egy alkalmazott szerződésileg megállapított járandóságai a rendes fizetésen kívül (tantiéme, remuneratio stb.) meghaladja az évi 150.000.— dinárt, úgy a többletet a törvény tiszta nyereségnek tekinti s így nem lehet levonásba hozni. Hangsúlyozni óhajtjuk, hogy ez a rendelkezés csupán erre az adónemre vonatkozik, s így ezek a szabályok nem alkalmazhatók a kereseti adónál a tiszta jövedelem megállapításakor.

A megengedett üzleti költségek is azonosak a kereseti adó rezszi költségeivel.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adókulcsa a társaságok fajai szerint különbözik. A városi takarékpénztárak adókulcsa a legkisebb, mindössze 10 százalék, adómentességet nem élvező szövetkezetek, valamint nagyipari vállalatok és bányatársulatok tiszta jövedelmük után 11 százalékot, a többi vállalatok pedig 12 százalékot tartoznak adó fejében leróni. Az alapadó mellett kiegészítő adót is kötelesek fizetni, ami a vállalat jövedelme szerint 2—20 százalékig terjedhet. A rendes és kiegészítő társaságadón kívül mindazok a nagyipari, kereskedelmi és ipari vállalatok (természetesen csak akkor, ha ez az adónem alá tartoznak) valamint áruházak, amennyiben áruikat közvetlenül fogyasztás céljából adják el, forgalmuk után még külön adót tartoznak fizetni, amennyiben forgalmuk az elmúlt évben meghaladta az egymillió dinárt.

ALKALMAZOTTAK FIZETÉSE UTÁN JÁRÓ ADÓ

Szolgálati adó terhel minden nem önnálló munkából és foglalkozásból eredő jövedelmet, amely semmi más adónembe nem tartozik. Fizetendő ez az adó különösen fizetés, tiszteletdíj, napi díj, nyugdíj, kegydíj stb. után, tekintet nélkül arra, hogy az adóalany közszolgálatban áll-e vagy magánhivatalnok.

Teljes adómentességet élveznek idegen államok képviselői, mezőgazdasági munkás vagy mezőgazdasági cseléd bére, közkatonák fizetése valamint az a bér, amely nem haladja meg a havi 400, heti 100 vagy napi 16 dinárt.

Az adó a havi, heti vagy napi kereset illetve bér magassága szerint változik. Ha a jövedelmet a felek nem naptári időben állapították meg (például: akkordban), úgy az összefizetés és a munka elvégzésére szükséges időből kiszámítandó, hogy mennyi lenne az átlagos havi, heti illetve napi bér, s eszerint kell a megfelelő adót is leróni. Kiszámításánál tekintetbe kell venni a törvénynek azt a rendelkezését, mely szerint 6 nap alkot egy hetet, 25 nap egy hónapot és 300 nap egy évet.

Az alkalmazottak fizetése után járó adó kiszámítására részletes táblázat szolgál, amely szerint az adó a fizetés nagyságától, valamint a gyermekek számától függ. Tekintve, hogy ez az adó leginkább a vagyontalan osztályt érinti (munkások, állandó fizetésű magán és állami hivatalnokok), így egészen természetes, hogy a törvény figyelembe veszi az adóalany helyzetét, nehogy a létminimumhoz szükséges anyagiat csökkentsék.

Az alkalmazottak fizetése után járó adót gyakorlatban adóbélyegben röjják le. A munkaadó köteles az alkalmazotti viszony megkezdése után 15 napon belül könyvet váltani s a megfelelő rovatba az adóbélyeget beragasztani, megsemmisíteni illetve pecsétjével átítani, s magánál tartani megőrzés végett. Az év végén az adókönyvet be kell mutatni az adóhivatalnak. Ez esetben az alkalmazottakat, tehát be sem kell jelenteni az adóhivatalnál.

Nem jogosultak a jelzett módon leróni a szolgálati adót az állam vagy önkormányzati szervek, állami vagy önkormányzati intézmények, nyilvános számadásra kötelezett társaság, valamint azok a munkaadók, akik több mint 20 személyt alkalmaznak. Ezek az adót a fizetés kiutalásánál levonni kötelesek, alkalmazottaikról külön ívet vezetni és az adót a hó végétől számítva 15 napon belül az állami adóhivatalnál befizetni tartoznak.

(Folytatjuk)

KÜZGAZDASÁG

A Duna jege és a közép-európai áruhiány

Veszteglő teherhajók és a háromhónavos jég — A befagyott Duna nemzetközi következményei

— Saját munkatársunktól —

A közép- és délkelet-európai dunai hajózásban az idén korán beállott és még mindig tartó szigorú tél komoly zavarokat okoz. Az európai háború következtében mutatkozó nagy nyersanyag és élelmiszer-cikk-kereslet a zavartalanul lebonyolítható dunai hajózásra különben is nagy megterhelést jelent. A különböző dunai kikötőkben pedig

harmadik hónapja veszteglő teherhajók

meddőségre vannak kárthatva. A befagyott Duna komoly nemzetközi zavaroknak közvetlen okozója lett. A német közlekedési vállalatok Romániára és az oroszok által elfoglalt lengyel területen vezetett német »semleges vasúti zóna« csak azért elterjedhetett, mert a dunai út egyelőre bizonytalan. A Duna korai befagyása mindenütt észrevehető áruhiányt okozott és el lehetünk készülve arra, hogy a helyzet közeli jövőben súlyosbodjon. A Duna jegének leszáása, olvadása a kora tavaszig is eltarthat. Addig pedig normális hajózásról, vagy pláne menetrendszerű rendszeres járatokról szó sem lehet.

A nagyközönség erről nincs is kellőképpen informálva. El sem képzelik, hogyan lehetséges az, hogy a Duna jege olyan nagy akadály legyen és sehogy sem tudnak magyarázatot adni arra, hogyha a jégpáncél töredezik és a korai tavasz lágy fuvallati tölti is be a természetet, még sokáig nem lehet megrakott uszályokat vagy fúrge gőzösöket a vízre engedni.

Az utóbbi száz évről vezetett dunai téli feljegyzések értelmében, évi átlagban a Dunát 12 nappal teljes jégpáncél fedi és további 33 napig jégdarabok uszálnak rajta.

A kimutatás szerint, tehát a dunai hajózás minden évben legalább ötven napig szünetelni kénytelen. Ez az átlag azonban nem mérvadó. Vannak évek, amidőn a Duna teljesen jégmentes és januárban is zavartalan a hajózás, viszont előfordul a 80—90, sőt néha a 100 napos jégpáncél és jégzárlás is. Tagadhatatlan, hogy 1900 óta a dunai hajózás mindinkább kedvezőbb és háromhónapos akadályoztatás egyre ritkábban fordul elő. Az utóbbi negyven év alatt csupán hét esetben fordult elő, hogy a Dunát a téli hónapokon át jégpáncél fedte és még kora tavasszal is jégzárlás volt. Ha a Dunát jégpáncél fedi, akkor felengedése sokáig is elhúzódhat és március közepénél előbb aligha uszik le a jég. Ha azonban a jégpáncél elmarad, akkor a dunai hajózás január utolsó hetében, de legkésőbb február közepén újra megindulhat.

A jégképződés legkorábban novemberben kezdődik, jégpáncél azonban csak december közepén vonja be a Dunát. A jégpáncél és a jégzárlás teljes eltűnését március közepére tehetjük. Átlagban a dunai jég karácsony első napjaiban kép-

ződik és február közepén uszik le. A dunai jég elfordulása tehát legrosszab körülmények között 130 nap, de nagyobb a valószínűség, hogy csak 57nap.

A Duna teljesen befagyhat a december — és március 19. közötti időben — tehát 99 napon át — de nagyobb a valószínűsége, hogy csak január 14. és február 15. között, ami csupán 33 napot jelent.

A hajózást a jégviszonyok aránylag rövid ideig akadályozzák. Hasonlítsuk azonban össze az 1929 és 1933. éveket és rögtön megállapíthatjuk, hogy az egyes évek dunai jégképződésének tekintetében nagy különbségek vannak és a dunai forgalmat egymástól teljesen elütő mértékig akadályozhatják. 1929-ben ugyanis a huszadik század legkeményebb tele volt, míg 1938-ban élénk emlékezetünkben van — tüzelőanyagkereskedőink nem voltak olyan konok és hajlíthatatlan fenegyerekek, mint ma. 1933 tele nem is volt tél, inkább valami csipős, rideg tavasz. 1929-ben már december elején jégpáncél takarta a Dunát és csak március közepén kezdődött a részleges olvadás, illetve a jégpáncél repedése. Abban az évben a Duna jégén Pozsonytól a Duna torkolatáig mindenütt kocsival lehetett a tulsópartra menni és a dunai természetes jég sokkal olcsóbb volt a műjégnél.

1929-ben a dunai hajózásnak úgy a felfelémelő hajózás — nyersanyagok — mint a lefelé irányuló áruvitel — készáru, gépek, ipari cikkek — tekintetében kedvezőtlen statisztikája volt. Valóságos balsesev. Minden dunai hajózási társaságot komoly veszteség ért. Akkor is gabonahiány volt észlelhető, mert hiszen a nagymennyiségeket jelentő tömegekkel az exportőrök mindig vizit uton kívánják szállítani. De nem volt háború és nem volt kenyéradag, így a szállításra lehetett várni. Ma a Duna jege komoly veszedelem, főleg ott, ahol buzára, olajra, vasércre elengedhetetlenül szükség van.

TUDJA-E MÁR

hogy a balsafa, amely a parafánál könnyebb, a repülőgépek előállításánál játszik nagy szerepet. A balsafa Indiából került hozzánk, a bombacaceaeák családjába tartozik, amelynek tagja a közsmert afrikai kenyérfű is.

Hogy a méz savtalanítja a talajt, a talajbaktériumoknak pedig a megmeszesített, semlegesített talaj kedvezőbb életlehetőségeket nyújt, amit a savanyu talajban nem találnak meg. A növények is jobban kedvelik a meszes vagy semleges talajokat, míg a savanyu talajokban csak nagyon kevés növény díszlik szépen. A méz tehát nem tápanyag a növényekre nézve mint a káliumfoszfor vagy nitrogén, hanem csak kedvezőbb lehetőséget nyújt azok fejlődéséhez.

Hogy az országúti gyümölcsfásításban a legelső uttörője az ókori perzsa király Kyros volt, aki óriási birodalmát távoli részeibe nagy hadi utakat építtetett és ezeknek széleit gyümölcsfákkal ültette be.

SPORT

KÜLÖN ALSZÖVETSÉGET AKARNAK A SZOMBORI ÉS KÖRNYÉKI EGYLETEK

Nem lesz tavasszal bajnoki verseny a szubotici vidéki elsőosztályban

Népes értekezletet tartottak tegnap Szomborban a város és környék sportegyletei. A gyűlésen a szombori Sport, ZsAK, CzAK, Kulai JSK, Bezdáni SE, apatini Tri Zvezde, Bajmoki AK, Szrpszki Miletici SK és más egyesületek képviselői jelentek meg.

A gyűlésen foglalkoztak a szubotici vidék első osztályú egyesületeinek kérdésével és a következő határozatot fogadták el:

1) A fenti egyesületek mozgalma nem irányul sem a szubotici alszövetség, sem az alszövetség funkcionáriusai ellen. Az egyesületek az alszövetség javára akarnak működni, de megkövetelik, hogy annak munkája tiszta amatőr szellemben történjen.

2) A fenti egyesületek saját hibájukon kívül olyan súlyos anyagi helyzetbe kerültek, hogy már a felosztás veszélye fenyegeti őket. A mai zavaros helyzet semmi kilátást nem nyújt a javulásra, csak a helyzet rosszabbodására.

3) A szubotici alszövetség vidéki első osztályának mai csoportosítása nem tartható fent. A mai viszonyok mellett a mérkőzések bevételei jelentéktelenek, a kiadások pedig nem csökkenthetők és elviselhetetlenek.

Ez a csoportosítás nem maradhat fenn és azonnali megváltoztatása szükséges, mert ellenkező esetben a fenti egyesületek vagy kénytelenek lesznek feloszolni, vagy más orvosláshoz fordulnak.

A fenti egyesületek közül többen az ősszel megkezdett bajnoki mérkőzéseket nem folytathatják, mert pályáik víz alatt állanak és így minden mérkőzést elszolgáltatás nélkül vidéken kellene lejátszani, ami anyagi szempontból lehetetlen, évenként az alszövetség február 16-án kelt határozatának módosítását kéri — a folyó bajnoki idény vidék első osztályú mérkőzéseinek megváltoztatásának lehetetlenségéről, — mert ellenkező esetben a fenti csapatok nem játsszák le tavaszi bajnoki mérkőzéseiket.

Nincs kifogásuk azonban az ellen, ha az alszövetség rezsijében rendezik a mérkőzéseket. Az egyesületek az 1940-1941. évi tervzettel megvannak elégedve.

Az egyesületek szerint meg lehet most is változtatni a beosztást, mert erre van példa. Elhatározták azt is, ha a szubotici alszövetség nem teszi magáévá kérésüket, akkor a baranyai egyesületek bevonásával külön alszövetséget alakítanak, amelynek 25-26 egyesület lenne a tagja.

Rövid sport hírek

Jégkorong mérkőzés Noviszádon. A száribecsei TK tegnap 5:4 (3:3, 1:1, 1:0) arányban győzött a noviszádi LTK jégkorong csapat ellen. Az eredmény a noviszádiakra hízegő. A noviszádiak az FTC jégkorong csapatával tárgyalnak noviszá-

di mérkőzés leköltésére.

Labdarugó eredmények. Beograd: Jugoszlávia—ZsAK 13:0 (4:0), BSK—szkoplyei Gragyanszki 5:0 (1:0), Jedinstvo—Zemun 3:1 (1:0), Sarajevo: BASZK—Sarajevo 2:2 (1:0). — Szubotica: Bácska—oszijski Szlávia 5:4 (3:1).

Borovo: Bata—Vojvodina 2:2.

Lakatos Lajos

gabonakereskedő

életének 38. és boldog házasságának 19. évében, február 15-én éjféli után 3 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a noviszádi szanatóriumban jobb étre szenderült az Urban. Drága halottunk földi maradványait Molra szállítottuk és az itteni római katolikus temetőben helyeztük örök nyugalomra.

ALDOTT EMLÉKÉT KEGYELETTTEL ÖRIZZÜNK!

Mol, 1940. február 15-én.

Üzv. Lakatos Lajosné,

szül. Varga Viktória

és a gyászoló család.

Külön köszönetet mondunk a temetésen megjelenteknek.

DR. FILIPON CREME a modern kozmetika remekműve, a legjobb és legkedveltebb zsírtalan nappali krém Apoteka Küchler, Vršac. 2474

URANIA MOZI, Noviszád

Az idény legnagyobb filmje:

BEL AMI

Willy Forst, Olga Csehova, Hilde Hildebrandt

Száz

szónak is egy a vége: az ezerjő »Növényharmat« a legjobb házi szer! Udító ereje, varázslatos hatása a százestendő báci patika százéves tapasztalatainak eredménye. Ezért utóérhetetlen, utánozhatatlan a »Növényharmat«. A zöld csomagolás, zöld üveg törv. védett. Ara most 14 dinár. 883

VETŐMAG ELŐJEGYZÉS hatvani XI-es zab, hatvani 129-es sörörpa és szegesborsóra már most eszközölhető. Pusztai zömbotici gazdaság, B-Topola, postaf. 6k 17. 809

OLVASSA

A REGGELI UJSÁGOT

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Noviszád, Kr. Petra II. (Futcski put) 50

Telefon: 21-37, éjféli 20-58

Feladó kiadó: Andrej Dezső

A kiadóvezető: E. E. Ferenc

Preprinta — Előfizetés:

Egy hére . . . . . 28— dinár

(kihordó útján 30 din.)

Három hére . . . . . 80— dinár

(kihordó útján 86 din.)

Félévre . . . . . 160— dinár

(kihordó útján 172 din.)

zalai svakodnevno — Megjelent naponta

Post. cékvon. szám — Postacsekk száma:

Beograd, 59 754. Zagreb, 46 692

Rocheffort fülön ragadta.

— Hát te legyeket fogdosol itt, novemberben, — rivalt rá, — ahelyett, hogy megkérdeznéd, nem parancsolok-e vacsorát, meg innivalót? Kotródj s hozzá! pár palackkal a legjobbak borodból. Egy-kettő, lóduj!

A megszeppent borhigító nyaka közé kapta a fejét s elloholt, hogy a parancsot teljesítse.

Rocheffort betette az ajtót s Rákóczihoz visszatérve, elővette zsebéből a tárcáját, ebből egy összehajtott finom papírlapot s ezekkel a szavakkal nyújtotta át a fejedelemnek:

— A fenséges asszonytól, uram és Magdolna hercegnőtől!

Rákóczi leirhatatlan pillantással vette át a levelet; Apagyi övébe dugta a pisztolyt.

Miska lemondóan legyintett a kezével: itt már nem lesz verekedés, az bizonyos.

A fejedelem a lámpa fénykörébe lépett s kibontotta a levélkét; mennyei nedüként itta föl tartalmát a szemével.

A levél elején nem volt megszólítás s tartalma ez volt:

»Jóbarát viszi Önnek ezt a pár sort, a menekülő gyorsaságával. Nem minden régi barátunk lett áruló, aki hozzánk bejáratos volt. Kalandját a gaz L-lal, ami miatt most futnia kell, majd ő maga elbeszéli önnek. Adja a Mindenható, hogy már veszélyen kívül érje utól őnt, ez üzenetem. — V-ban forduljon bizalommal ahhoz az urhoz, akit R. megnevez; már elmentek címére a szükséges felvilágosítá-

Eredeti történelmi regény a XVII. századból

(412)

sok. Ugyanez uton óvatos kifejezésekkel levelezhetünk.

Segitse Önt a könyörület Isten, aki mindannyunk életét kezében tartja s őrizze meg az Ön szerelmét a mi számunka.

Hüség

Saroltája

A levél sarkában egy finom kéz egyetlen gyöngysora:

»S-val együtt imádkozik önért: Magdolna.«

— Istenem, Rocheffort, őnt anyagok küldték hozzám, — kiáltotta a kapitányt megölelve Rákóczi — és mi pisztollyal fogadtuk őnt! Bocsásson meg, kedves jó barátom.

— Nincs miért, fenség, — mosolygott Rocheffort. — Ami történt, az természetes volt.

Aztán erősen ránézett Apagyira s így szólt:

— Mintha már találkoztunk volna.

— Lehetséges, — hagyta rá Apagyi.

— Ah igen, bemutatom az urakat egymásnak, — mondotta élénken Rákóczi. — Azazhogy... elégedjék meg, Rocheffort kapitány, azzal, hogy ez a barátom itt, aki pisztolyával célba vette őnt, ma-

gyar nemesember és igazi uriember a javából. A neve után ne érdeklődjék, miért hozná magát később esetleg kényes helyzetbe?

Rocheffort könnyedén meghajtotta magát Apagyi felé s kezét nyújtotta neki.

— Nekem elég, hogy Rákóczi Ferenc a barátjának nevezte őnt, uram, — mondotta kedvesen.

Miskával, aki az ajtónál lévő szerepét töltötte be, bizony, nem sokat törődtek az uraságok, ez már az alacsony sorsu ember helyzetével jár. Hanem őrá nézve az is nagy megtiszteltetés volt, hogy szabadon beszéltek előtte titkaikról, ami a legnagyobb bizalom jele volt.

— Hanem őnt azt mondotta, Rocheffort, hogy éhes, — jutott eszébe a fejedelemnek. — Nos, itt van még egy fél liba, meg egy alig megkezdett pulyka, lásson hát hozzá íziben. S ha elverte az éhét, el kell mondania mindent apróra: hogyan jutott ehhez a levélhez, mi csoda kalandja tette őnt is földönfutóvá s hogyan akadt rém ebben a kisdől-bedől rossz csárdában.

Miska most jelezte, hogy a kocsmáros visszatért.

Hatalmas darab hideg disznóhust,

fehér kenyeret, meg három palack szeremít hozott a gézenguz, ámbar az imént Rákóczihoz azt hazudta, hogy szalonnán, fekete kenyéren kívül semmi egyebe sincs. Persze, a finom enni és innivalót előkelebbnek vélt vendégek számára tartogatta.

Miska már az ajtóban átvette a holmit a kocsmárosától, aztán becsapta orra előtt az ajtót, olyan vasvillaszemet vetve rá, hogy eleve elvette a kedvét a hallgatódzástól.

Rocheffort megvacsorázott, aztán valamennyien ittak egy-egy pohár bort: Apagyi Miskának is hátra nyújtott egy pohárral.

Aztán Rocheffort beszélni kezdett.

— Először is azt mondom meg, hogyan kerültem ide, illetve találtam meg fenségedet. Nyomon követtem a postakocsit már napok óta s minthogy én lóháton gyorsabban utaztam, ma este végre beértem. Gyanítottam a kapott leírásokból, hogy az előttem járó dragonyos hadnagy és legénye csak fenséged és kísérete lehet s egy félóra múlva a postaházban a hadnagyban föl is ismertem fenséged egyik apródiát, Adámnak hívják, ha nem csalódom.

— No lám, még a nevére is emlékszik ön! — mosolygott Rákóczi.

— Nos, ha a hadnagy az apród, gondoltam magamban, — folytatta Rocheffort, — akkor a legénye lesz az ur. Mindjárt keresésére is indultam s a postakocsis utbaigazítása révén itt megtaláltam fenségedet. Ennyi az egész.

(Folytatjuk)